

ζ'

ἰδιάζουσαι παρακλήσεις πρὸς τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν καὶ διαφερόντως τὴν κατὰ νοῦν ζῶην, αἱ μὲν ἀπὸ τῆς τοῦ ὄντως ἀνθρώπου φύσεως, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐναργῶν ὑπομιμνήσκουσαι τοῦτι τὸ προκείμενον

-----[4.1-4]

4.3 ὄντως folio 57^a: ὄντος folio 47^a

Ἴδοι δ' ἂν τις τὸ αὐτὸ γνωριμώτερον ἀπὸ τούτων. τὸ φρονεῖν καὶ τὸ γιγνώσκειν ἔστιν αἰρετὸν καθ' αὐτὸ τοῖς ἀνθρώποις (οὐδὲ γὰρ ζῆν δυνατὸν ὡς ἀνθρώποις ἄνευ τούτων), χρήσιμόν τε εἰς τὸν βίον ὑπάρχει· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν παραγίγνεται, ὅ τι μὴ λογισαμένοις καὶ κατὰ φρόνησιν ἐνεργήσασιν τελειοῦται. καὶ μὴν εἴτε τὸ ζῆν εὐδαιμόνως ἐν τῷ χαίρειν ἔστιν εἴτε ἐν τῷ τὴν ἀρετὴν ἔχειν εἴτε ἐν τῇ φρονήσει, κατὰ ταῦτα πάντα φιλοσοφητέον· ταῦτα γὰρ μάλιστα καὶ εἰλικρινῶς διὰ τοῦ φιλοσοφεῖν ἡμῖν παραγίνεταί. ἔτι τοίνυν τὸ μὲν ἔστι ψυχὴ τῶν ἐν ἡμῖν τὸ δὲ σῶμα, καὶ τὸ μὲν ἄρχει τὸ δὲ ἄρχεται, καὶ τὸ μὲν χρῆται τὸ δ' ὑπόκειται ὡς ὄργανον. αἰεὶ τοίνυν πρὸς τὸ ἄρχον καὶ τὸ χρώμενον συντάττεται ἢ τοῦ ἀρχομένου καὶ τοῦ ὄργάνου χρεία. τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μὲν λόγος ἔστιν ὅπερ κατὰ φύσιν ἄρχει καὶ κρίνει περὶ ἡμῶν, τὸ δ' ἔπεταί τε καὶ πέφυκεν ἄρχεσθαι.	41.6 41.8 41.10 41.13 41.15 41.19 41.21
---	---

-----[41.6-22]

41.6 γνωριμωτεροι L || 20 τῷ μὲν λόγος Vendruscolo; τὸ μὲν [λόγος] Vendruscolo →

πᾶν δὲ εὖ διάκειται κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν· τὸ γὰρ τετυχηκέναι ταύτης ἀγαθὸν ἔστι. καὶ μὴν ὅταν γε ἔχη τὰ μάλιστα καὶ κυριώτατα καὶ τιμιώτατα τὴν ἀρετὴν, τότε εὖ διάκειται· τοῦ βελτίονος ἄρα φύσει βελτίων ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν ἀρετῆ. βέλτιον δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἀρχικώτερον καὶ μᾶλλον ἡγεμονικόν, ὡς ἀνθρώπος πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα· οὐκοῦν ψυχὴ μὲν σώματος βέλτιον (ἀρχικώτερον γάρ), ψυχῆς δὲ τὸ λόγον ἔχον καὶ διάνοιαν· ἔστι γὰρ τοιοῦτον ὃ κελεύει καὶ κωλύει, καὶ δεῖν ἢ μὴ δεῖν φησι πράττειν. ἦτις ποτὲ οὖν ἔστιν ἀρετὴ τούτου τοῦ μέρους, ἀναγκαῖον εἶναι πάντων αἰρετωτάτην ἀπλῶς τε πᾶσι καὶ ἡμῖν· καὶ γὰρ ἂν τοῦτο, οἶμαι, θεῖη τις, ὡς ἦτοι μόνον ἢ μάλιστα ἡμεῖς ἐσμεν τὸ μόριον τοῦτο.	41.22 41.25 41.28 41.30 42.1 42.3
---	--

-----[41.22-42.4]

41.24-25 τὰ μάλιστα transposed to before εὖ διάκειται Vendruscolo → || 25 τότε <τὸ ὅλον> εὖ Gigon

ἔτι τοίνυν ὅταν ὁ πέφυκεν ἔργον ἐκάστου μὴ κατὰ
 συμβεβηκὸς ἀλλὰ κατ' αὐτὸ λεγόμενον κάλλιστα ἀπο-
 τελεῖ, τότε καὶ τοῦτο ἀγαθὸν εἶναι λεκτέον, ταύτην τε
 ἀρετὴν θετέον κυριωτάτην, καθ' ἣν ἕκαστον αὐτὸ
 τοῦτο πέφυκεν ἀπεργάζεσθαι. τοῦ μὲν οὖν συνθέτου
 καὶ μεριστοῦ πλείους καὶ διάφοροί εἰσιν ἐνέργειαι,
 τοῦ δὲ τὴν φύσιν ἀπλοῦ καὶ μὴ πρὸς τὴν οὐσίαν
 ἔχοντος μίαν ἀναγκαῖον εἶναι τὴν καθ' αὐτὸ κυρίως
 ἀρετὴν.

42.5
 καθ' αὐτὸ

42.7

42.10

42.12

[42.5-13]

42.6 κατ' αὐτο<ν> L; καθ' αὐτὸ Kiessling → || 7 ταυτη L || 8 θετέον] λεκτεον R || 10 [εἰσιν] L

εἰ μὲν οὖν ἀπλοῦν τι ζῶν ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος
 καὶ κατὰ λόγον καὶ νοῦν τέτακται αὐτοῦ ἢ οὐσία, οὐκ
 ἄλλο ἐστὶν αὐτοῦ ἔργον ἢ μόνη ἢ ἀκριβεστάτη ἀλή-
 θεια καὶ τὸ περὶ τῶν ὄντων ἀληθεύειν· εἰ δ' ἐστὶν
 ἐκ πλείονων δυνάμεων συμπεφυκός, δηλόν ἐστὶν ὡς
 ἀφ' οὗ πλείω πέφυκεν ἀποτελεῖσθαι, ἀεὶ τούτων τὸ
 βέλτιστον ἔργον ἐστίν, οἷον ἰατρικοῦ ὑγεία καὶ κυβερ-
 νήτου σωτηρία. βέλτιον δὲ οὐδὲν ἔχομεν λέγειν ἔργον
 τῆς διανοίας ἢ τοῦ διανοουμένου τῆς ψυχῆς ἡμῶν
 ἀληθείας. ἀλήθεια ἄρα τὸ κυριώτατον ἔργον ἐστὶ τοῦ
 μορίου τοῦ τῆς ψυχῆς.

42.13

42.15

42.18

42.20

42.22

τούτου

[42.13-23]

42.17 συμπεφυκῶς Kiessling → || 18 ἀφ' οὗ ὑφ' οὗ Düring || 19 βέλτιστον <τὸ> ἔργον Düring;
 βέλτιστον <αὐτοῦ τὸ κυριώτατον> ἔργον de Strycker → || 23 τοῦ] τούτου Kiessling →

τοῦτο δὲ δρᾶ κατ' ἐπι-
 στήμην ἀπλῶς, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν μᾶλλον ἐπιστήμην,
 ταύτη δ' ἐστὶ θεωρία τὸ κυριώτατον τέλος. ὅταν γὰρ
 δυοῖν ὄντοι θάτερον διὰ θάτερον αἰρετὸν ἢ, βέλτιόν
 ἐστὶ τοῦτο καὶ μᾶλλον αἰρετὸν δι' ὅπερ αἰρετὸν ἐστὶ
 καὶ θάτερον, οἷον ἡδονὴ μὲν τῶν ἡδέων, ὑγεία δὲ
 τῶν ὑγιεινῶν· ταῦτα γὰρ ποιητικὰ λέγεται τούτων.
 οὐκοῦν τῆς φρονήσεως, ἣν φαμεν δύναμιν εἶναι τοῦ
 κυριωτάτου τῶν ἐν ἡμῖν, οὐκ ἐστὶν αἰρετώτερον οὐδὲν,
 ὡς ἕξις πρὸς ἕξιν κρίνεσθαι· τὸ γὰρ γνωστικὸν μέρος
 καὶ χωρὶς καὶ συγκείμενον βέλτιόν ἐστὶ πάσης τῆς
 ψυχῆς, τούτου δὲ ἐπιστήμη ἀρετή.

42.23

42.25

42.28

43.1

ἕξιν

43.4

[42.23-43.5]

43.3 ἕξις] ἕξιν Pistelli → || 4-5 τούτου δὲ <...> ἐπιστήμη ἀρετη Gigon

οὐκ ἄρα ἐστὶν
 ἔργον αὐτῆς οὐδεμία τῶν κατὰ μέρος λεγομένων ἀρε-
 τῶν· πασῶν γὰρ ἐστὶ βελτίων, τὸ δὲ ποιούμενον τέλος
 ἀεὶ κρείττον ἐστὶ τῆς ποιούσης ἐπιστήμης· οὐδὲ μὴν
 ἅπαντα τῆς ψυχῆς ἀρετὴ οὕτως ἔργον οὐδ' ἢ εὐδαι-
 μονία. εἰ γὰρ ἐστὶ ποιητικὴ, ἑτέρα ἑτέρων ἐστὶ,

43.5

43.7

43.9

ὥσπερ οἰκοδομικὴ οἰκίας, ἣτις οὐκ ἔστι μέρος τῆς οἰκίας, ἢ μέντοι φρόνησις μόριον τῆς ἀρετῆς ἔστι καὶ τῆς εὐδαιμονίας· ἢ γὰρ ἐκ ταύτης ἢ ταύτην φαμέν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν. οὐκοῦν καὶ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀδύνατον εἶναι τὴν ἐπιστήμην ποιητικὴν· βέλτιον γὰρ δεῖ τὸ τέλος εἶναι τοῦ γιγνομένου, οὐδὲν δὲ βέλτιον εἶναι φρονήσεως, πλὴν εἴ τι τῶν εἰρημένων, τούτων δὲ οὐδὲν ἕτερον αὐτῆς ἔστιν ἔργον. θεωρητικὴν τινὰ ἄρα φατέον εἶναι ταύτην τὴν ἐπιστήμην, ἐπεὶ περ ἀδύνατον ποίησιν εἶναι τὸ τέλος. τὸ φρονεῖν ἄρα καὶ τὸ θεωρεῖν ἔργον τῆς ἀρετῆς ἔστι καὶ τοῦτο πάντων ἔστιν αἰρετώτατον τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ οἶμαι καὶ τὸ τοῖς ὄμμασιν ὄραν, ὃ καὶ ἔλοιτό τις ἂν ἔχειν, εἴ καὶ μή τι μέλλοι γίγνεσθαι δι' αὐτὸ παρ' αὐτὴν τὴν ὄψιν ἕτερον.	43.11 43.13 43.15 43.18 43.20 43.22 43.24
--	---

-----[43.5-25]

43.15 εἶναι <ταύτην> τὴν Gigon || 17 τι] τις L || 18 εἶναι] ἔστιν Pistelli || 21 ἀρετῆς] ψυχῆς Düring → || 24 αὐτὸ] αὐτοῦ Kiessling

ἔτι εἴ τὸ ὄραν ἀγαπῶμεν δι' ἑαυτό, ἱκανῶς μαρτυρεῖ τοῦτο ὅτι πάντες τὸ φρονεῖν καὶ τὸ γινώσκειν ἐσχάτως ἀγαπῶσιν. ἔτι εἴ τις ἀγαπᾷ τόδε τι διὰ τὸ συμβεβηκέναι ἕτερον αὐτῷ τι, δηλὸν ὅτι μᾶλλον οὗτος βουλήσεται ὦ μᾶλλον ὑπάρχει τοῦτο· οἷον εἴ τυγχάνει τις αἰρούμενος τὸ περιπατεῖν ὅτι ὑγιεινόν, εἴη δὲ μᾶλλον αὐτῷ ὑγιεινόν τὸ τροχάζειν καὶ δυνατὸν παραγενέσθαι, μᾶλλον αἰρήσεται τοῦτο κἂν ἔλοιτο γνοῦς θᾶπτον. εἴ τοίνυν ἔστιν ἀληθῆς δόξα φρονήσει ὅμοιον, εἴπερ αἰρετὸν τὸ δοξάζειν ἀληθῶς ταύτην καὶ κατὰ τοσοῦτον καθόσον ὅμοιον τῇ φρονήσει διὰ τὴν ἀλήθειαν, εἴ μᾶλλον τοῦτο τῷ φρονεῖν ὑπάρχει, μᾶλλον αἰρετὸν τὸ φρονεῖν ἔσται τοῦ δοξάζειν ἀληθῶς.	43.25 43.28 44.1 44.3 44.5 44.8
--	--

-----[43.25-44.9]

43.25 ἔτι εἴ] εἴ δε Schneeweiss || 44.6 ταύτην] ταύτη Vitelli || 7 [δια τὴν ἀληθειαν] Segonds

ἀλλὰ μὴν τό γε ζῆν τῷ αἰσθάνεσθαι διακρίνεται τοῦ μὴ ζῆν, καὶ ταύτης παρουσία καὶ δυνάμει τὸ ζῆν διώρισται, καὶ ταύτης ἕξαιρουμένης οὐκ ἔστιν ἄξιον ζῆν ὥσπερ ἀναιρουμένου τοῦ ζῆν αὐτοῦ διὰ τὴν αἴσθησιν. τῆς δὲ αἰσθήσεως ἢ τῆς ὄψεως διαφέρει δυνάμεις τῷ σαφεστάτῃ εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα αἰρούμεθα αὐτὴν· αἴσθησις δὲ πᾶσα δυνάμεις ἔστι γνωριστικὴ διὰ σώματος, ὥσπερ ἢ ἀκοὴ τοῦ ψόφου αἰσθάνεται διὰ τῶν ὠτῶν.	44.9 44.11 44.14 44.16
---	---------------------------------

-----[44.9-17]

44.12 ἄξιον] ἀξίως Bywater

οὐκοῦν	44.17
εἰ τὸ ζῆν μὲν ἔστιν αἰρετὸν διὰ τὴν αἴσθησιν ἢ δ' αἴσθησις γνῶσις τις, καὶ διὰ τὸ γνωρίζειν αὐτῇ δύνασθαι τὴν ψυχὴν αἰρούμεθα, πάλαι δὲ εἶπομεν ὥσπερ δυοῖν αἰεὶ μᾶλλον αἰρετὸν ὧ μᾶλλον ὑπάρχει ταύτῳ, τῶν μὲν αἰσθήσεων τὴν ὄψιν ἀνάγκη μάλιστα αἰρετὴν εἶναι καὶ τιμίαν, ταύτης δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν αἰρετωτέρα καὶ τοῦ ζῆν ἔστιν ἡ φρόνησις κυριωτέρα τῆς ἀληθείας· ὥστε πάντες ἄνθρωποι τὸ φρονεῖν μάλιστα διώκουσι. τὸ γὰρ ζῆν ἀγαπῶντες τὸ φρονεῖν καὶ τὸ γνωρίζειν ἀγαπῶσι· δι' οὐδὲν γὰρ ἕτερον αὐτὸ τιμῶσιν ἢ διὰ τὴν αἴσθησιν καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὄψιν· ταύτην γὰρ τὴν δύναμιν ὑπερβαλλόντως φαίνονται φιλοῦντες· αὕτη γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ὥσπερ ἐπιστήμη τις ἀτεχνῶς ἔστιν.	44.20 ὥς 44.22 44.24 ἀληθοῦς δοξῆς 44.27 45.1 45.3

-----[44.17-45.3]

44.20 ψυχὴν <το ζην> Düring || 20-21 ὥσπερ all MSS] ὥς Jaeger; οτι περ F in the margin, Düring → || 24 <αὐτοῦ> τοῦ ζην Düring || 24-25 τῆς ἀληθείας <οὔσα> Jaeger; τῆς ἀληθοῦς <δοξῆς> DSH+MRJ → || 26 ἀγαπωντες γαρ το ζην V